

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 361/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, proti postupu Slovenskej republiky – Kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), svojho práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nečinnosťou Slovenskej republiky – Kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „kancelária“) spočívajúcou v neuhradení pohľadávky sťažovateľky judikovanej rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 C 1/2010 z 29. novembra 2010 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorý nadobudol právoplatnosť 5. februára 2011 a vykonateľnosť 8. februára 2011. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal kancelárii konať tak, aby do 30 dní uhradila judikovanú pohľadávku sťažovateľky, priznal jej náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je bývalou sudkyňou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorá spoločne s ďalšími sudcami najvyššieho súdu podala proti Slovenskej republike – najvyššiemu súdu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a ochranu pred diskrimináciou, o ktorej okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 25 C 1/2010-148 z 29. novembra 2010 tak, že zaviazal žalovaný štát v zastúpení najvyšším súdom zaplatiť sťažovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 100 000 eur a nahradiť jej trovy konania vo výške 4 566 eur. Žalovaný v lehote na plnenie určenej rozsudkom okresného súdu pohľadávku dobrovoľne neplnil, a preto sťažovateľka podala návrh na vykonanie exekúcie. Exekúcia bola vedená JUDr. Ing. Miroslavom Pallerom, súdnym exekútorom, pod sp. zn. EX 256/2015, 64 Er/1253/2015 a bola zastavená ako stará exekúcia a následne ukončená, o čom súdny exekútor 31. marca 2021 vydal oznámenie.

3. Následne sťažovateľka podala opakovane návrh na vykonanie exekúcie proti štátu zastúpenému kanceláriou, na ktorú prešla pôsobnosť pri výkone správy najvyššieho súdu v týchto veciach. Okresný súd Banská Bystrica vydal 17. mája 2021 poverenie na vykonanie exekúcie pod sp. zn. 5 Ek/456/2021 JUDr. Ivanovi Nestorovi, súdnemu exekútorovi, ktorý 18. mája 2021 vydal upovedomenie o začatí exekúcie pod sp. zn. 327 EX 261/21.

4. Povinný v exekučnom konaní sa domáhal zastavenia exekúcie, čo exekučný súd zamietol a sťažovateľke ako oprávnenej priznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 428,33 eur uznesením č. k. 5 Ek 456/2021 z 30. augusta 2021. Predmetné uznesenie povinný napadol sťažnosťou, ktorá bola rovnako zamietnutá Okresným súdom Banská Bystrica uznesením č. k. 5 Ek 456/2021 zo 17. decembra 2021.

5. K plneniu zo strany povinného však nedošlo, a preto sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaslala kancelárii výzvu na plnenie, na ktorú nereagoval.

6. Od začatia exekúcie bolo súdnym exekútorom sťažovateľke doručených niekoľko správ o priebehu exekúcie, avšak bez výsledku, pretože nebol zistený žiaden nehnuteľný ani hnutel'ný majetok podliehajúci exekúcii.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka uviedla, že je už viac ako 11 rokov v stave právnej neistoty, pretože kancelária dlhodobo odmieta proti nej splniť svoj judikovaný záväzok, a to aj napriek vykonateľnému exekučnému titulu, opakovaným exekučným konaniam, ako i výzvam sťažovateľky. Podľa názoru sťažovateľky štát zastúpený oprávneným orgánom sa nemôže „zbaviť“ exekúcie tým, že vyhlási, že nedisponuje žiadnym majetkom, ktorý by exekúcii podliehal alebo by z nej nebol vylúčený, a že všetok majetok a finančné prostriedky sú potrebné na plnenie verejnoprospešných úloh. Je primárne zodpovednosťou štátu byť „príkladom“ ostatným povinným subjektom a záväzky vyplývajúce z vykonateľných exekučných titulov plniť dobrovoľne. Nevykonanie súdnych rozhodnutí obmedzuje prístup k spravodlivosti, a preto patrí do pôsobnosti čl. 6 dohovoru. Ak možno priet'ahy vo výkone rozsudku alebo jeho nevykonanie pripísať štátu, je dané aj porušenie čl. 13 dohovoru (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ivanov proti Ukrajine z 15. 10. 2009, sťažnosť č. 40450/04).

8. Sťažovateľka ďalej poukázala na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 397/2014 zo 4. decembra 2014, ktorým rozhodol tak, že [REDAKOVANÉ], z titulu, že ho prezident Slovenskej republiky nevymenoval do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky, priznal finančné zadostučinenie vo výške 60 000 eur, ktoré Kancelária prezidenta Slovenskej republiky zaplatila. Z advokátskej činnosti právneho zástupcu sťažovateľky je známe, že svoje záväzky včas hradí aj najvyšší súd, napr. v konaní pred ústavným súdom sp. zn. I. ÚS 519/2019, keď najvyšší súd riadne a včas uhradil trovy právneho zastúpenia vo výške 415,51 eur. Nie je preto jasné, prečo niektoré pohľadávky sú štátom, resp. orgánmi verejnej moci uhrádzané a iné nie, hoci ide v konečnom dôsledku stále o prostriedky zo štátneho rozpočtu. Sťažovateľka túto situáciu vníma ako diskrimináciu.

9. Dokonca samotný exekučný súd v reakcii na návrh na zastavenie exekúcie skonštatoval, že nespochybňuje, že existuje záujem štátu, aby bol majetok štátu (aspoň v určitom rozsahu) pred exekúciou chránený. Na druhej strane je však potrebné zabezpečiť aj plnenie záväzkov štátu priznaných vykonateľným exekučným titulom. V právnom štáte by nemal existovať stav, že štát ako dlžník nesplní povinnosť uloženú mu súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie vlastníckeho práva sťažovateľky (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu), práva na prístup k súdu (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na účinný prostriedok nápravy (čl. 13 dohovoru) nečinnosťou kancelárie spočívajúcou v neuhradení judikovanej pohľadávky sťažovateľky, ktorú vymáha v exekučnom konaní.

11. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Citované ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov v tom zmysle, že porušenie základného práva na ústavnom súde možno namietat subsidiárne, teda vtedy, ak v danom prípade nie je daná možnosť domáhať sa jeho ochrany na všeobecnom súde. Tá by bola daná, ak by ochranu základnému právu neposkytli všeobecné súdy a sťažovateľ by vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu základného práva účinne poskytuje a na ktoré je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

13. Podľa § 125 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v konaní o ústavnej sťažnosti sú účastníkmi konania sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje.

14. Sťažovateľka zastáva názor, že v postupe kancelárie ako povinnej v exekučnom konaní dochádza v podstate k prietahom v konaní, pokiaľ jej kancelária viac ako 11 rokov nevyplatila judikovanú pohľadávku, čo v konečnom dôsledku zasahuje do jej vlastníckeho práva. Sťažovateľka za porušiteľa svojich práv označila kanceláriu, ktorá je v zmysle § 24a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 301/2016 Z. z. samostatnou rozpočtovou organizáciou, ktorá plní úlohy spojené s odborným, organizačným, personálnym, ekonomickým, administratívnym a technickým zabezpečením činnosti najvyššieho súdu.

15. Ústavný súd konštatuje, že všeobecne platí, že pasívne legitimovaným subjektom v konaní o ústavnej sťažnosti je akýkoľvek orgán verejnej moci, pokiaľ aplikuje právo z pozície výkonu svojich právomocí a kompetencií (tzv. vrchnostenské postavenie). Inými slovami, porušiteľom v konaní o ústavnej sťažnosti môže byť orgán verejnej moci, ak poruší práva sťažovateľa zaručené ústavou, resp. medzinárodnou zmluvou vo vertikálnych vzťahoch ako nositeľ verejných úloh. Pokiaľ orgán verejnej moci vystupuje ako subjekt súkromného práva (v horizontálnych vzťahoch) v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania, nemôže byť pasívne legitimovaným v konaní o ústavnej sťažnosti. Také ponímanie zodpovedá § 125 zákona o ústavnom súde v kontexte čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že v právnej veci sťažovateľky, v ktorej sa domáha prostredníctvom exekúcie ako oprávnená zaplatať svoju pohľadávku priznanú rozsudkom okresného súdu proti kancelárii ako povinnej, nemôže byť kancelária subjektom, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, keď rovnako platí, že kancelária vo veriteľsko-dlžníckom vzťahu nezastupuje Slovenskú republiku (v takom „nevrchnostenskom“ postavení, teda v inej pozícii než v postavení orgánu verejnej moci, bol aj najvyšší súd ako neúspešný účastník súdneho konania pri generovaní exekučného titulu).

17. Obsahom právomoci ústavného súdu nie je nahradzovanie iných orgánov verejnej moci vo veciach, ktoré sú im ústavou a zákonmi Slovenskej republiky dané do ich rozhodovacej právomoci. Je v právomoci exekučného súdu, aby v exekučnom konaní iniciovanom sťažovateľkou dohliadal na jeho zákonný priebeh a v niektorých jeho momentoch aj ako jediný v tomto konaní rozhodol, k čomu napokon aj v dotknutom exekučnom konaní dochádza, ako to vyplýva aj z argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, pričom postup ani rozhodnutie tohto súdu sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nenapáda. Samozrejme, v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľka nemôže ani napadnúť právne predpisy, ktoré jej svojím obsahom bránia domôcť sa priznanej pohľadávky.

18. Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu v kauze [REDAKOVANÉ] (č. k. I. ÚS 397/2014 zo 4. decembra 2014), ktorým bolo okrem iného zrušené rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky o nevyzmenovaní [REDAKOVANÉ], do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky a bolo mu priznané finančné zadost'učinenie vo výške 60 000 eur, ústavný súd dodáva, že predmetné rozhodnutie ústavného súdu riešilo úplne odlišnú situáciu, keď prezident Slovenskej republiky, proti ktorému ústavná sťažnosť smerovala, vystupoval ako ústavný činiteľ a subjekt disponujúci právomocou vymenúvať a odvolávať generálneho prokurátora Slovenskej republiky, teda konal a rozhodoval v rámci výkonu svojich právomocí, čo vo vzťahu k namietanému postupu kancelárie nie je prípad sťažovateľky.

19. Uvedené viedlo ústavný súd k aplikácii § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde a odmietnutiu jej ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej, keďže v ústavnej sťažnosti označila ako porušovateľa jej základného práva a práv podľa dohovoru [§ 123 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde] subjekt, ktorý nemôže byť účastníkom konania o ústavnej sťažnosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu